

ÎNCHEIERE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Elevator Kelley Grains”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Elevator Kelley Grains” împotriva lui Șevciuc Sergiu cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Șevciuc Sergiu, casată hotărârea Judecătoriei Căușeni din 10 noiembrie 2014 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 22 ianuarie 2014, SA „Elevator Kelley Grains” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Șevciuc Sergiu cu privire la repararea prejudiciului material (f. d. 4-6, vol. I).

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 01 iunie 2011, Șevciuc Sergiu a fost angajat la SA „Elevator Kelley Grains” în calitate de manager al secției de producere-brutăria.

Menționează că în obligațiunile sale de serviciu în conformitate cu contractul de muncă încheiat intra organizarea lucrului brutăriei și anume: achiziționarea și primirea materiei și a altor bunuri materiale; organizarea procesului de producere a produselor de panificație și realizarea lor; evidența primirii, rulajul și decontarea bunurilor materiale, întocmirea dărilor de seamă.

Susține că începând cu luna februarie 2012, inventariile periodice a bunurilor materiale la brutărie au arătat lipsa materiei prime și a materialelor, precum și consumul excesiv de energie electrică.

În așa fel, relevă că la 30 martie 2012, s-a constatat lipsa materiei prime și materialele la brutărie în valoare de 57 548,84 lei.

Afirmă că lui Șevciuc Sergiu a fost propusă achitarea benevolă a bunurilor materiale, în legătură cu ce la 17 aprilie 2012, pârâtul a scris o recipisă prin care s-a obligat să achite suma lipsei de bunuri materiale în termen de până la 01 iunie 2012.

Însă, în termenul stabilit datorita nu a fost achitată, iar rezultatele inventarierii efectuate la 04 iunie 2012 au arătat lipsa de bunuri materiale, materiei prime și

consumul excesiv de energie electrică în sumă de 88 393,84 lei și în acest sens pârâtului a fost înaintată pretenția nr. 106.

Relatează că în conformitate cu ordinul nr. 90 din 15 iunie 2012, a fost creată comisia de inventariere suplimentară a bunurilor materiale și a decontărilor cu agenți economici în legătură cu activitatea brutăriei.

La 25 iunie 2012, prin ordinul nr. 105/1 al Directorului General SA „Elevator Kelley Grains” a fost pornită ancheta de serviciu în privința lui Șevciuc Sergiu.

În context, precizează reclamantul că reieșind din documentele prezentate de secția de finanțe a confirmat lipsa în suma de 116 162,33 lei, iar pârâtului a fost expediată pretenția nr. 209 din 23 octombrie 2012.

Indică că după recepționarea răspunsului la ambele pretenții care au fost adresate pârâtului, comisia a obligat secția de finanțe a SA „Elevator Kelley Grains”, să calculeze suma lipsei pentru bunurile materiale a căror lipsa reală a fost constatată și pentru consumul excesiv de energie electrică.

În acest sens, relevă că la 24 ianuarie 2013, examinând documentele de evidență contabilă prezentate de secția de finanțe, comisia a stabilit lipsa materiei prime în sumă de 55 122, 31 lei, lipsa altor materiale în sumă de 7049,75 lei și consumul excesiv de energie electrică în sumă de 39 632,38 lei, în total 101 804,44 lei.

Atrage atenția reclamantul că la momentul angajării, Șevciuc Sergiu a primit de la șeful precedent al brutăriei materie primă în sumă de 18 628,26 lei, iar în perioada executării obligațiilor sale de manager al brutăriei pârâtul a primit materie primă în sumă de 718 169,17 lei. Consumul materiei prime pentru producerea produselor din panificație în conformitate cu dările de seamă lunare a constituit 671 925,35 lei.

Astfel, insistă că prin actul de primire-transmitere, Șevciuc Sergiu a predat materie primă în sumă de 18 936 lei, iar lipsa de materie primă a constituit suma de 55 122,31 lei.

La fel, a indicat că la momentul angajării, Șevciuc Sergiu a primit alte materiale (lăzi pentru transportarea produselor de panificație) în sumă de 2583,33 lei, totodată, în perioada de lucru a primit materiale în sumă de 36 686 lei, iar consumul de materiale conform dărilor de seamă întocmite de către Șevciuc Sergiu a constituit suma de 16 815,16 lei.

Însă, prin actul de predare-primire, Șevciuc Sergiu a transmis materiale în suma de 16579,38 lei, lipsa de materiale astfel constituind suma de 7049,75 lei.

Totodată, menționează că pentru producerea într-un an a produselor de panificație la întreprinderea a fost aprobată norma medie de consum a energiei electrice (luând în calcul perioada rece a anului), care constituie 0,33 KWt, astfel începând cu octombrie 2011 s-a observat consumul excesiv de energie electrică în comparație cu normele stabilite, care la momentul predării de către Șevciuc Sergiu a împuternicirilor sale a constituit 24 627 KWt, în sumă de 39 632,38 lei.

Remarcă că pârâtul a fost conducătorul secției de producere care poartă în conformitate cu legislația în vigoare, răspunderea materială deplină pentru prejudiciul material cauzat angajatorului.

Mai argumentează că pârâtul Șevciuc Sergiu nu a îndeplinit obligația asumată privind repararea benevolă a prejudiciului cauzat prin lipsa materiei prime, altor bunuri materiale și prin consumul excesiv al energiei electrice.

Solicită reclamantul încasarea de la Șevciuc Sergiu în beneficiul SA „Elevator Kelley Grains” prejudiciul material cauzat în sumă de 101 804,44 lei și 3054,13 lei cu titlu de taxa de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Căușeni din 10 noiembrie 2014, acțiunea a fost admisă, fiind încasat de la Șevciuc Sergiu în beneficiul SA „Elevator Kelley Grains” suma de 104 858,57 lei compusă din 62 172,06 lei cu titlu de prejudiciul material cauzat prin lipsa materiei prime și altor materiale primite în gestiune, 39 632,38 lei cu titlu de prejudiciul material cauzat prin consumul excesiv și nejustificat de energie electrică și taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 3054,13 lei (f. d. 70-76, vol. III).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016, a fost admis apelul declarat de către Șevciuc Sergiu, casată hotărârea Judecătorei Căușeni din 10 noiembrie 2014 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă (f. d. 105-113, vol. III).

La 19 octombrie 2016, SA „Elevator Kelley Grains”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii Judecătorei Căușeni din 10 noiembrie 2014 (f. d. 117-118, vol. III).

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material, fiind pasibilă de casare.

Susține că instanța de apel eronat a concluzionat că recipisa potrivit căreia Șevciuc Sergiu s-a obligat de a restitui prejudiciul material cauzat prin lipsă de materie primă și alte materiale transmise ultimului în gestiune este bazată pe o cauză inexistentă, și ca urmare eronat a aplicat art. 217 Cod civil or, cauzarea prejudiciului material de către Șevciuc Sergiu se confirmă prin inventarierea efectuată la 04 iunie 2012 și 01 august 2012, după ce ultimul nu a restituit benevol prejudiciul cauzat conform obligațiilor asumate în recipisa, până la 01 iulie 2012.

Mai mult ca atât, din momentul întocmirii recipisei prejudiciul material cauzat de Șevciuc Sergiu nu numai că nu a fost diminuat, dar dimpotrivă s-a mărit, constituind suma de 101 804,44 lei.

Indică că neanexarea la materialele dosarului a rezultatelor inventarierii la data întocmirii recipisei nu poate constitui un temei plauzibil pentru a concluziona inexistența cauzei în baza căreia a fost întocmită recipisa.

În acest context, invocă că această recipisa nu este o probă principală care confirmă cauzarea prejudiciului, existența acestuia din urmă fiind dovedită prin rezultatele inventarierilor efectuate la 04 iunie 2012 și rezultatele inventarierii din 01 august 2016, care au fost întocmite în conformitate cu Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29 mai 2012 - Forma INV-1, la care face referire în decizia sa instanța de apel.

Remarcă că existența prejudiciului cauzat SA „Elevator Kelley Grains” de către Șevciuc Sergiu a fost confirmată și în urma acțiunilor organului de urmărire penală, prin constatarea faptului lipsei materiei prime, a altor bunuri materiale, precum și consumului excesiv de energie electrică.

Argumentează că existența prejudiciului a fost recunoscută de pârât, ultimul nefiind de acord numai cu mărimea acestuia, însă pârâtul pe parcursul examinării prezentei cauze civile nu a prezentat în susținerea poziției sale careva probe ce ar confirma existența unui prejudiciu mai mic, luând în considerație normele de perisabilitate naturală și tehnologice de pierderi materiale la care face trimitere și instanța de apel, lipsurile depistate în urma inventarierilor efectuate nu pot fi decontate în baza acestor norme or, de exemplu pentru făină norma de perisabilitate constituie

0,14 % pe tot parcursul anului, pentru sare de bucătărie 0,32 %, pentru drojii presate 0,39 %, zahăr tos - 0,08 %.

În condițiile date, insistă că valoarea prejudiciului cauzat ce se impută pârâtului Șevciuc Sergiu, nu se justifică prin normele de perisabilitate, chiar și pe parcursul unui an de zile, iar în cele din urmă se constată aplicarea eronată de către instanța de apel și a Normelor perisabilității naturale a mărfurilor alimentare și nealimentare la întreprinderile de comerț de toate formele de proprietate din Republica Moldova și a instrucțiunii privind aplicarea lor, aprobate prin hotărârea Consiliului Colegial al Departamentului Comerțului al Republicii Moldova nr. 22 din 03 septembrie 1996.

Concomitent, cu referire la termenul de declarare a recursului relatează recurentul că decizia contestată a instanței de apel a fost pronunțată la 15 martie 2016, iar potrivit scrisorii din 28 iulie 2016, copia deciziei motivate a fost expediată pentru cunoștință SA „Elevator Kelley Grains” la 04 aprilie 2016.

În această ordine de idei, menționează însă că nu a primit copia deciziei motivate, iar în dosar lipsește avizul de recepție, aceasta fiind recepționată de către SA „Elevator Kelley Grains” la 17 august 2016, fiind expediată deja de către Judecătoria Căușeni la cererea recurentului.

Sub aspectul celor relatate, consideră că recursul este depus în termen în conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC.

La 09 decembrie 2016, intimatul Șevciuc Sergiu, reprezentat de avocatul Oglinda Cristina a depus referință prin care a invocat dezacordul cu recursul declarat, considerându-l inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SA „Elevator Kelley Grains” este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în față completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) și alin. (2) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum atestă actele cauzei din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 15 martie 2016, rezultă că reprezentantul recurentului SA „Elevator Kelley Grains”, Pîntea Nadejda, în baza procurii nr. 10 din 12 ianuarie 2016 (f. d. 89, vol. III), a fost prezent la ședința instanței de apel din 15 martie 2016, data când a fost emisă decizia recurată (f. d. 103, vol. III).

La capitolul dat se impune raportarea că copia deciziei redactate din 15 martie 2016, a fost expediată de către Curtea de Apel Chișinău în adresa tuturor

participanților la proces, inclusiv și recurentului SA „Elevator Kelley Grains”, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 1337 din 04 aprilie 2016 (f. d. 114, vol. III).

Cu toate acestea, însă, cererea de recurs a fost depusă de către SA „Elevator Kelley Grains” doar la 19 octombrie 2016, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 CPC.

Mai mult că, recurentul SA „Elevator Kelley Grains” nu a invocat motive întemeiate care ar demonstra depunerea recursului în termen, or odată ce reprezentantul recurentului a fost prezent în ședința instanței de apel din 15 martie 2016 când a fost emisă decizia, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței (f. d. 103, vol. III), depunând recursul peste un termen de 7 luni și 4 zile de la această dată, urma să justifice neîndeplinirea actului procesual în termenul prevăzut de lege.

În atare ordine de idei, nu poate fi reținut argumentul recurentului SA „Elevator Kelley Grains”, precum că decizia instanței de apel din 15 martie 2016 a fost recepționată doar la 17 august 2016, care a fost expediată deja de către Judecătoria Căușeni la cererea recurentului, la 15 august 2016, or după cum rezultă din scrisoarea Curții de Apel Chișinău nr. 4-35/15-1975 din 28 iulie 2016, decizia recurată a instanței de apel din 15 martie 2016 a fost expediată în adresa recurentului la 04 aprilie 2016, menționând că pentru obținerea repetată a copiei deciziei contestate, urmează să se adreseze primei instanțe unde se păstrează dosarul (f. d. 119, vol. III), respectiv, în caza din speță nu poate fi invocată necomunicarea deciziei instanței de apel.

În aceste condiții, și ținând cont de perioada de timp scursă de la data emiterii deciziei contestate și până la data depunerii recursului, și anume 7 luni și 4 zile, invocarea de către recurent a faptului că nu a fost familiarizat cu decizia adoptată este lipsită de consistență, deoarece un asemenea comportament este de rea-credință, având în vedere obligația părților de a se interesa de soarta dosarelor despre care au cunoștință la intervale rezonabile de timp.

Or, potrivit și jurisprudenței CEDO, cu valoare de principiu (cauza Ghirea contra Moldovei (Hotărârea CEDO din 26 iunie 2012)), recurentul avea obligația de a urmări desfășurarea procesului în care este implicat ca parte, deoarece reprezentantul SA „Elevator Kelley Grains”, Pîntea Nadejda a fost prezentă la ședința instanței de apel din 15 martie 2016, când a fost emisă decizia recurată.

Nu mai puțin, însă, se impune raportarea la cele constatate și faptul că recurentul urmau să întreprindă măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), fapt însă ignorat de către acesta, ce a generat omiterea termenului la depunerea recursului.

Astfel, în condițiile acestui text, contrar susținerii recurentului, deși, la materialele dosarului nu există o mențiune expresă privind recepționarea de către recurentul SA „Elevator Kelley Grains” a deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016, care a fost expediată de către instanța de apel, însă, reieșind din circumstanțele enunțate în raport cu normele legale procedurale indicate, instanța de recurs reține că tergiversarea depunerii unui recurs dovedește doar un pasivism din partea recurentului și o atitudine superficială față de obligațiile procesuale ca parte în proces.

În consecință, pentru toate aceste considerente este cert că, depunând cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel peste un termen mai mare de 7 luni, recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

La caz, instanța de recurs notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a deciziei judecătorești emise în instanța de apel și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Așa fiind, în speța de referință *Ponomaryov vs Ucraina* (3 aprilie 2008), Curtea Europeană a reiterat cu titlu de principiu general că deși, în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele *Ceachir vs Moldova*, *Popov vs Moldova* și *Melnic vs Moldova*, în care s-a menționat că prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

În lumina celor relevate, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SA „Elevator Kelley Grains” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. b), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Elevator Kelley Grains” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță